

**การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้
การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าพาง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
Development of a School Curriculum of Career and Technology
Learning Substance Group Entitled “Thai Traditional Massage”
for Mathayom Suksa 3 of Ban Paphang School under the Office
of Sakon Nakhon Elementary Educational Service Area 1**

ผู้วิจัย นายอนงค์ ราศรี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย (2) ดร.พจมาน ชำนาญกิจ

Researcher : Mr. Anong Racharee;

Thesis Advisors : (1) Asst. Prof. Dr. Sumran Gumjadpai

(2) Dr. Potchaman Chamnankit

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายคือ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าพาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 2) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทยที่พัฒนาขึ้นโดยศึกษาด้านต่างๆ ดังนี้ 2.1) ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษา ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 2.2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ตามหลักสูตรสถานศึกษา 2.3) ศึกษาทักษะการนวดแผนไทยของนักเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนด 2.4) เปรียบเทียบเจตคติต่อการนวดแผนไทยของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น และ 2.5) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนาหลักสูตร 3) ทดลองใช้หลักสูตร และ 4) ประเมินและปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าพาง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 29 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าพาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทยที่พัฒนาขึ้นพบว่า 2.1) หลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพ 84.61/82.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80 2.2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่ผ่านการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3) ทักษะการนวดแผนไทยของนักเรียนที่ได้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 83.17 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 2.4) เจตคติต่อการนวดแผนไทยของนักเรียนที่ผ่านการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2.5) ความพึงพอใจของนักเรียน ที่เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) develop the school curriculum of Career and Technology Learning Substance Group entitled “Thai Traditional Massages” for Mathayom Suksa 3 of Ban Paphang School under the Office of Sakon Nakhon Elementary Educational Service Area 1, 2) evaluate the implementation of this proposed school curriculum in terms of: 2.1) investigating its efficiency to meet the standard efficiency of 80/80, 2.2) comparing the students’ learning achievement before and after the intervention, 2.3) investigating the students’ Thai traditional massages skills required as given criteria, 2.4) exploring the students’ attitudes towards the Thai traditional massages before and after the intervention, and 2.5) examining students’ attitudes toward learning through this school curriculum.

The study was divided into four phrases: Phrase I was related to examining the current positioning of school curriculum, Phrase II was to establish the school curriculum, Phrase III was related to implementing the developed school curriculum. The samples, obtained through purposive sampling technique, were 29 Mathayom Suksa 3 students of Ban Paphang School in the first semester of the academic year 2010, and Phrase IV was to evaluate and refine the developed school curriculum.

The findings were as follows:

1. The educational expert panel revealed that this school curriculum and supplementary materials were appropriately used at the highest level.
2. The results of the implementation of this school curriculum revealed that:
  - 2.1) The efficiency of this school curriculum was 84.61/82.17, which was higher than a standard efficiency at 80/80. 2.2) After the intervention, the students’ learning achievement scores were at a .01 level of significance.
  - 2.3) Students’ Thai traditional massages skills were higher than the criteria of 70 percent set, that is, 83.17.
  - 2.4) After the intervention, students’ attitudes towards Thai traditional massages were higher at a .01 level of significance.
  - 2.5) After the intervention, the students reported their satisfaction towards This developed school curriculum at the highest level with a mean of 4.76.

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 กำหนดให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตรรวมทั้งติดตามประเมินผล เพื่อให้การจัดการศึกษามีเนื้อหาสอดคล้องกับวิถีชีวิต การประกอบอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นของตนอย่างมีความสุข ภายใต้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นพระประมุข ดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย ตลอดจนทั้งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ มีการสนับสนุนให้โรงเรียน นำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ มามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังจะเห็นได้จากมาตรา 27 วรรค 1 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 ระบุว่า ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ มาตรา 27 วรรคสอง ได้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการจัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมไทยที่กำลังเน้นการส่งเสริมการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย และที่สำคัญเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียน มีความรู้สึกรักผูกพันในท้องถิ่นของตนและภาคภูมิใจในสิ่งที่บรรพบุรุษสั่งสม สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน และมาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์การเอกชน องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน มีการจัดการศึกษาอบรม การแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาการ

เพื่อพัฒนาชุมชน รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. 2545 : 23)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศที่มีจุดประสงค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น เป็นคนดี มีปัญญา มีความสงบสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทย มีความสมบูรณ์สมดุลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจสติปัญญาและอารมณ์ มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสงบสุข โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ความยืดหยุ่นหลากหลายสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์จากการศึกษาทุกรูปแบบ ความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางการศึกษา การสร้างเอกภาพของชาติ ความพอดีระหว่างความเป็นไทยและความเป็นสากลให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (กรมวิชาการ. 2546 : 9) โดยทำการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ความถนัดและความสนใจ จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกปฏิบัติ คือกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม หรือชุมชนได้อย่างทันที่ ทั้งนี้จากกรอบในการพัฒนาที่มุ่งจะให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน ทำงานเป็น รักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสามารถในการจัดการวางแผน ออกแบบการทำงาน และประยุกต์ใช้

เทคโนโลยีในการสร้างพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ ตลอดจนมีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เป็นพื้นฐานในการทำงาน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน อันจะนำไปสู่การทำให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ. 2544 : 2) สารที่ 2 งานอาชีพ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ไว้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ กล่าวคือ ให้ผู้เรียน “เข้าใจ มีทักษะ มีประสบการณ์ในงานอาชีพสุจริต มีคุณธรรม มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และเห็นแนวทางการประกอบอาชีพสุจริต” (กรมวิชาการ. 2544 : 19) ดังนั้นสถานศึกษาสามารถจัดสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับงานอาชีพในท้องถิ่นเป็นหลักสูตรของสถานศึกษาให้นักเรียนได้เรียน โดยมุ่งเน้นการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่องานอาชีพ และเข้าใจถึงอาชีพของท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้แกนกลางตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ลงวันที่ 27 มกราคม 2546 เพื่อให้สถานศึกษานำรายละเอียดเป็นแนวเทียบเคียง ตรวจสอบ หรือปรับใช้เป็นสาระการเรียนรู้รายปี หรือรายภาคของหลักสูตรสถานศึกษา ในสัดส่วนประมาณร้อยละ 70 โดยยึดหยุ่นตามธรรมชาติของแต่ละสาระการเรียนรู้ หรือช่วงชั้น และให้สถานศึกษากำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้ ประมาณร้อยละ 30 ในช่วงที่เกี่ยวกับปัญหาในชุมชนสังคมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

การนวดแผนไทยเป็นอาชีพสำคัญอย่างหนึ่งที่ปฏิบัติกันมาเป็นเวลานานนับร้อยปี เพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วย ซึ่งเทคนิคการนวดได้รับอิทธิพลมาจากจีนและอินเดีย มีการส่งต่อกันมาจากแม่สู่ลูก ครูสู่นักเรียนเป็นเวลานาน เราจะเห็นว่าประเทศไทยที่เป็นเมืองพุทธ และการมีวัดเป็นศูนย์กลางของสังคมวัดจึงทำหน้าที่เป็น

แหล่งการศึกษาด้วย การนวดจึงมีการสอนกันในวัดโดยประชาชนจะเข้าปรึกษากับพระเมื่อมีคนในครอบครัวเจ็บป่วย และก็จะได้รับคำแนะนำหรือรักษาอาการของโรคบางชนิดโดยการใช้การนวดแผนไทย ทำให้ตนเองหายจากโรคภัยดังกล่าวได้ การนวดแผนไทยจึงได้รับการพัฒนาโดยมีส่วนเกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธมาเป็นเวลานาน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการสวดก่อนการเริ่มต้นนวดเพื่อให้เกิดความสุขและมีสุขภาพดี การนวดนอกจากจะทำให้คนไข้รู้สึกดีแล้วยังทำให้คนไข้เข้าถึงศาสนาพุทธด้วยสิ่งสำคัญของการนวดที่จะต้องจำใส่ใจไว้ตลอด คือต้องนวดด้วยความรักและความเมตตา ซึ่งความรู้และทักษะในการนวดแผนไทยดังกล่าว ในหลายสิบปีที่ผ่านมามากคนจากทั่วโลกได้ให้ความสนใจและได้แพร่หลายไปอย่างรวดเร็ว ทฤษฎีเกี่ยวกับการนวดแผนไทยพัฒนามาจากแนวคิด เรื่องเส้นพลังงานที่มีทั่วร่างกาย ซึ่งเส้นเหล่านี้ไม่สามารถมองเห็นได้แต่มีอยู่ภายในร่างกาย และจากการศึกษาที่ผ่านมาทำให้ทราบว่าประโยชน์ของการนวดแผนไทยได้รับการยอมรับทางวิทยาศาสตร์มากขึ้นเรื่อยๆ โดยการนวดแผนไทยจะเริ่มหลังจากมีการตรวจสภาพร่างกายของคนไข้และเลือกวิธีการนวดที่เหมาะสม ประสิทธิภาพของการนวดแบบนี้เป็นที่ยอมรับจากแพทย์ทั่วโลก และมีการยอมรับว่าเป็นเทคนิคทางการแพทย์ชนิดหนึ่ง มีการควบคุมสภาพร่างกายโดยการกระตุ้นเส้นพลังงานทำให้เกิดผลคืออย่างน่าอัศจรรย์สรรพคุณของการนวดทำให้คนกล่าวขวัญอย่างแพร่หลาย และได้ถูกนำไปใช้ในโรงพยาบาลของมหาวิทยาลัยในฐานะเป็นรูปแบบการรักษาแบบหนึ่ง การบำบัดแบบนี้ได้รับการรับรองจากกระทรวงสาธารณสุขแล้ว

ในปีการศึกษา 2552 ที่ผ่านมามีโรงเรียนบ้านป่าผางได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องการนวดแผนไทย โดยจัดเป็นสาระเพิ่มเติมสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้ นักเรียนได้มีความรู้และทักษะสามารถนำความรู้ไปใช้ในการนวดผู้ปกครองและญาติพี่น้องที่บ้าน โดยเชิญวิทยากรภายนอกซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาสอนและให้ความรู้ เมื่อได้สำรวจ สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนเรื่องการนวดแผนไทย สอบถามผู้ปกครองนักเรียน และสอบถามชุมชนผลปรากฏว่า นักเรียนมีความสนใจและชอบการนวดแผนไทย ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนส่วนมากมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องการนวดแผนไทย ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นเรื่องที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีสมาธิและรักการทำงาน สามารถเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้ เมื่อตนเองรู้สึกเมื่อยล้าจากการทำงานในตอนเย็นบุตรหลานก็สามารถนวดพื้นฐานให้ได้ ซึ่งในช่วงเวลานี้ผู้ปกครองก็จะมีโอกาสได้พูดคุยซักถาม สร้างความผูกพัน ทำให้ครอบครัวมีความสุขมากขึ้น ถึงแม้ว่าทักษะในการนวดแผนไทยของเด็กจะยังไม่เก่งและคล่องแคล่วเพราะใช้เวลาในการเรียนระยะสั้นๆ สำหรับคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียน ก็มีความต้องการที่จะให้จัดกิจกรรมการเรียน การสอนนวดแผนไทยในโรงเรียน เช่นเดียวกัน เพราะโรงเรียนยังไม่มีหลักสูตรท้องถิ่นที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยให้จัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อจะได้เป็นหลักสูตรที่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าผาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน อีกทั้งเป็นการอนุรักษ์และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งยังเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

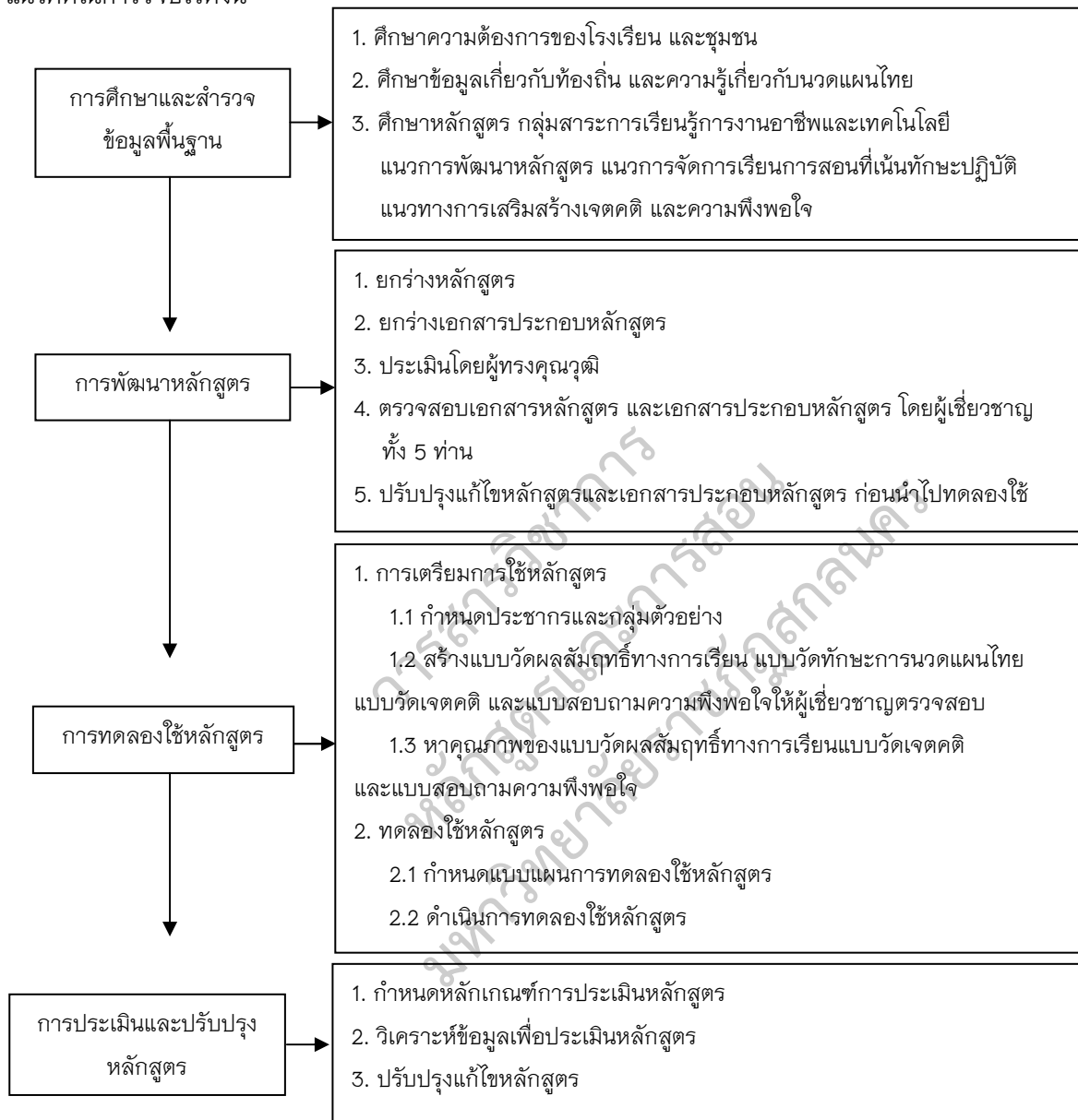
ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าผาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย ที่พัฒนาขึ้นในประเด็นต่อไปนี้
  - 2.1 ตรวจสอบประสิทธิผลของหลักสูตรตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
  - 2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนตามหลักสูตร
  - 2.3 เปรียบเทียบทักษะการนวดแผนไทยของนักเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70
  - 2.4 เปรียบเทียบเจตคติต่อการนวดแผนไทยของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้เรียนตามหลักสูตร
  - 2.5 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนตามหลักสูตร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน หลักการและแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ดังนี้

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การนวดแผนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าผาง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยมีขอบข่ายเนื้อหา ดังนี้

<p>1.1 ภาคทฤษฎี ประกอบด้วย</p> <p>1.1.1 ประวัติความเป็นมาของการนวดแผนไทย</p> <p>1.1.2 ประเภทของการนวดแผนไทย</p> <p>1.1.3 ประโยชน์ของการนวดแผนไทย</p> <p>1.1.4 ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการนวดแผนไทย</p> <p>1.1.5 ข้อห้ามและข้อควรระวังในการนวดแผนไทย</p> <p>1.1.6 มารยาทของผู้นวดตามระเบียบแบบแผน</p> <p>1.1.7 ทฤษฎีเส้นประธานสิบ</p> <p>1.1.8 พื้นฐานการนวด ขา, หลัง, แขน, หัวไหล่, ป่า และศีรษะ</p>	<p>2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเรื่องการนวดแผนไทย ประกอบด้วยกลุ่มบุคคลดังต่อไปนี้</p> <p>2.2.1 บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่แผนกนวดแผนไทยที่มีความรู้ ความชำนาญจากโรงพยาบาลต่างๆ ดังนี้ โรงพยาบาลโคกศรีสุพรรณ จำนวน 1 คน โรงพยาบาลสกลนคร จำนวน 2 คน โรงพยาบาลพรรณานิคม จำนวน 1 คน และโรงพยาบาลโพนนาแก้ว จำนวน 1 คน</p> <p>2.2.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความรู้ในเรื่องการนวดแผนไทย จำนวน 3 คน และผู้ประกอบการอาชีพให้บริการนวดแผนไทยในท้องถิ่น จำนวน 7 คน</p> <p>3. ประชากรที่ใช้ในการทดลองหลักสูตร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าผาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1</p>
<p>1.2 ภาคปฏิบัติ ประกอบด้วยการฝึกปฏิบัติการนวดพื้นฐาน</p> <p>1.2.1 การนวดพื้นฐานขา</p> <p>1.2.2 การนวดพื้นฐานหลัง</p> <p>1.2.3 การนวดพื้นฐานแขน</p> <p>1.2.4 การนวดพื้นฐานหัวไหล่</p> <p>1.2.5 การนวดพื้นฐานป่า</p> <p>1.2.6 การนวดพื้นฐานศีรษะ</p> <p>2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย</p> <p>2.1 กลุ่มที่ต้องการให้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย ประกอบด้วยกลุ่มบุคคลดังต่อไปนี้</p> <p>2.1.1 ผู้บริหาร คณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านป่าผาง จำนวน 28 คน</p> <p>2.1.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าผาง จำนวน 29 คน</p> <p>2.1.3 ประชาชนในเขตบริการของโรงเรียน จำนวนดังต่อไปนี้</p> <p>2.1.3.1 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชุมชน จำนวน 59 คน</p> <p>2.1.3.2 ประชาชนจากการสัมภาษณ์ จำนวน 20 คน</p>	<p>4. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองหลักสูตร สถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านป่าผาง จำนวน 1 ห้องเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 29 คน</p> <p>5. ระยะเวลาดำเนินการ ดำเนินการวิจัยในโรงเรียนบ้านป่าผาง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 40 ชั่วโมง</p> <p>6. ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้</p> <p>6.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย</p> <p>6.2 ตัวแปรตาม ได้แก่</p> <p>6.2.1 ประสิทธิภาพของหลักสูตร</p> <p>6.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน</p> <p>6.2.3 ทักษะการนวดแผนไทย</p> <p>6.2.4 เจตคติต่อการนวดแผนไทย</p> <p>6.2.5 ความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย</p>

ขั้นตอนการวิจัย

ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นฐาน

ในการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

การศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานตามรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาความต้องการของโรงเรียน และชุมชน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาความต้องการของโรงเรียน และชุมชน ดังนี้

1. ศึกษาความต้องการของโรงเรียน โดยการสำรวจความต้องการของผู้บริหารและคณะครู จำนวน 15 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 29 คน โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด มีโครงสร้าง 3 ส่วน ดังนี้ คำชี้แจงในการตอบ สถานภาพส่วนตัวผู้ตอบ และข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและความคิดเห็น สำรวจข้อมูลโรงเรียน โดยการศึกษารายละเอียดของโรงเรียน สภาพทั่วไป ข้อมูลครู จำนวนนักเรียน จำนวนห้องเรียน วิทยาลัยทัศนศึกษา และโครงสร้างอัตราเวลาเรียนของกลุ่มแต่ละวิชา เพื่อศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มความต้องการด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

2. ศึกษาความต้องการของชุมชน โดยสำรวจความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 29 คน ประชาชนในเขตบริการของโรงเรียน จำนวน 30 คน สำรวจโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด เพื่อศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มความต้องการด้านหลักสูตรและนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และใช้แบบสัมภาษณ์ประชาชนในชุมชนอีก จำนวน 20 คน

ขั้นที่ 2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับท้องถิ่น และความรู้เกี่ยวกับนวดแผนไทย จากบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่แผนกนวดแผนไทยที่มีความรู้ ความชำนาญจากโรงพยาบาลต่างๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ไม่ได้ประกอบอาชีพนวดแผนไทย และผู้ประกอบอาชีพการนวดแผนไทยในท้องถิ่น และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับท้องถิ่น โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตำบลนาตงวัฒนา เพื่อให้ทราบสภาพทางภูมิศาสตร์ของท้องถิ่น การประกอบอาชีพ การดำรงชีวิต และสถานการณ์การเจ็บป่วยของประชาชน ศึกษาความรู้เกี่ยวกับนวดแผนไทย โดยศึกษาจากเอกสารเกี่ยวกับการนวดแผนไทย ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ ตลอดจนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของสถาบันและสัมมนา ซึ่งมียรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ที่จะให้ข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเรื่องการนวดแผนไทย ได้แก่ กลุ่มบุคคลดังต่อไปนี้

1.1.1 บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่แผนกนวดแผนไทยที่มีความรู้ความชำนาญจากโรงพยาบาลต่างๆ ดังนี้ โรงพยาบาลโคกศรีสุพรรณ จำนวน 1 คน โรงพยาบาลสกลนคร จำนวน 2 คน โรงพยาบาลพรหมนาโคก จำนวน 1 คน และโรงพยาบาลโพธิ์นาแก้ว จำนวน 1 คน

1.1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ไม่ได้ประกอบอาชีพนวดแผนไทย จำนวน 3 คน และผู้ประกอบอาชีพการนวดแผนไทยในท้องถิ่น จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย โดยสัมภาษณ์บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่แผนกนวดแผนไทย ที่มีความรู้ความชำนาญจากโรงพยาบาลต่างๆ สัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ไม่ได้ประกอบ

อาชีพนวดแผนไทย และผู้ประกอบการอาชีพการนวดแผนไทยในท้องถิ่น เพื่อหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการนวดแผนไทย

ขั้นที่ 3 ขั้นศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวทางการพัฒนาหลักสูตร แนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติ แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและศึกษาแนวทางการเสริมสร้างเจตคติ และความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยศึกษาเพื่อให้ทราบมาตรฐานการเรียนรู้ ผลเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร จากเอกสารหลายๆ เล่มและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบความหมายของหลักสูตร ความสำคัญของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตร ประเภทของหลักสูตร รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ผลที่ได้จากการพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร แล้วนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

3. ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติโดยศึกษาจากเอกสารต่างๆ เพื่อให้ทราบแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติ แล้วนำไปปรับ และประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยศึกษาจากเอกสารต่างๆ เพื่อให้ทราบแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แล้วนำไปปรับและประยุกต์ใช้ในขั้นตอน

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ในขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคความรู้

5. ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างเจตคติและความพึงพอใจ โดยศึกษาจากเอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบแนวทางการเสริมสร้างเจตคติ และความพึงพอใจต่อหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาขั้นตอนและกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ เป็นอย่างดีได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 เป็นที่เข้าใจชัดเจนแล้ว จึงได้ดำเนินการต่อไป

ขั้นที่ 1 ยกร่างหลักสูตร

ในการยกร่างหลักสูตร เป็นการปรับเพิ่มรายละเอียดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชนและผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว และสาระที่ 2 งานอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

2. ศึกษาการจัดสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และการจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ศึกษาแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรมวิชาการ (2544)

4. วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

และสาระที่ 2 งานอาชีพ เป็นแนวทางในการเพิ่ม รายละเอียดสาระการเรียนรู้

5. ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล พื้นฐานที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 จากนั้นจึงยกร่างหลักสูตร ตามองค์ประกอบดังนี้ 1) บทนำ 2) วิสัยทัศน์ 3) ภารกิจ 4) หลักการ 5) เป้าหมาย 6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 7) ผังมโนทัศน์ 8) ขอบข่ายสาระ 9) ขอบข่ายสาระและ มาตรฐานการเรียนรู้ 10) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 11) โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 12) คำอธิบายรายวิชา 13) หน่วยการเรียนรู้ 14) แนวการจัดการเรียนรู้ 15) การวัด และประเมินผลการเรียนรู้ และ 16) สื่อ/อุปกรณ์และ แหล่งเรียนรู้

6. นำร่างหลักสูตรสถานศึกษาปรึกษาหารือเกี่ยวกับความเหมาะสมและความสอดคล้องของ องค์ประกอบหลักสูตร กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 2 ยกร่างเอกสารประกอบหลักสูตร

ในการยกร่างเอกสารประกอบหลักสูตร ผู้วิจัยยกร่างเอกสารประกอบหลักสูตรดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตร สถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย ที่พัฒนาขึ้น

1.2 ศึกษาการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสำลี รักสุทธี (2546 : 141-145)

1.3 ศึกษาวิธีสอน เทคนิคการสอน แบบต่างๆ ของทีตนา แชมมณี (2552 : 327-352)

1.4 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการนวดแผนไทย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดข้อมูล ลงในแผนการจัดการเรียนรู้

1.5 ปรึกษาหารือและขอคำปรึกษาจากผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในการนวดแผนไทย และจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ เวลาเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดข้อมูลลงในแผนการจัดการเรียนรู้

1.6 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อประกอบการจัดการเรียนการสอน จำนวน 20 แผน ใช้เวลา 40 ชั่วโมง ซึ่งแต่ละแผนประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ ดังนี้ 1) ชื่อหน่วย 2) เวลา 3) สาระสำคัญ 4) ผลเรียนรู้ที่คาดหวัง 5) จุดประสงค์การเรียนรู้ 6) เนื้อหาสาระ 7) กิจกรรมการเรียนการสอน 8) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 9) การวัดและประเมินผล 10) กิจกรรมเสนอแนะ 11) ภาคผนวก

2. คู่มือการใช้หลักสูตร

คู่มือการใช้หลักสูตร จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูผู้นำหลักสูตรไปใช้ มีความเข้าใจ และสามารถนำหลักสูตรที่สร้างขึ้น ไปใช้ได้ถูกต้องและบรรลุจุดประสงค์ตามที่ตั้งไว้ ซึ่งภายในเอกสารกล่าวถึงสิ่งที่ครูต้องศึกษาวิธีการปฏิบัติ การเตรียมสิ่งต่างๆ เพื่อความสะดวก และรวดเร็ว ไม่เสียเวลา ในการใช้หลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร ดังนี้

2.1 ศึกษารูปแบบการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรของสุภารัตน์ ปาละลี (2550 : 186-193) และจิตกรดา ทองอ้นตั้ง (2550 : 319-326)

2.2 ร่างคู่มือการใช้หลักสูตร ตามองค์ประกอบ ดังนี้

2.2.1 ความเป็นมาของหลักสูตร ดังนี้ 1) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และ 3) ลักษณะของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ดั่งนี้	2.2.2 แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้	จัดการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาอัดแน่นเกินไป โดยหาภาพมาประกอบและจัดรูปแบบให้น่าสนใจ และปรับปรุงภาพประกอบในใบงานของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน
หลักสูตร	2.2.2.1 การดำเนินการก่อนการใช้	ระดับชั้นตอน 3 การทดลองใช้หลักสูตร
เรียนรู้	2.2.2.2 การจัดทำแผนการจัดการ	การเรียนรู้ออกแบบโดยผู้เรียน
<p>ขั้นที่ 3 ตรวจสอบเอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 ท่าน ในการตรวจสอบคุณภาพ เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้</p>	<p>การทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย เป็นการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นตามจุดมุ่งหมาย สาระและมาตรฐานของหลักสูตร ใช้กับกลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์จริงเพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ที่สร้างขึ้น ว่าสามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางด้านทฤษฎี ทักษะปฏิบัติ มีเจตคติต่อการนวดแผนไทย และมีความพึงพอใจ ต่อการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยการทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าผาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 29 คน ดังนี้</p>	
<p>1. นำเอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ ที่ปรึกษาแล้วให้ท่านผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบโดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้ 1) บทนำ 2) วิสัยทัศน์ 3) ภารกิจ 4) หลักการ 5) เป้าหมาย 6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 7) ผังมโนทัศน์ 8) ขอบข่ายสาระ 9) ขอบข่ายสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ 10) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 11) โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 12) คำอธิบายรายวิชา 13) หน่วยการเรียนรู้ 14) แนวการจัดการเรียนรู้ 15) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 16) สื่อ/อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความสมบูรณ์ของหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ แบบประเมินหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน เป็นการพิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตรแต่ละด้าน ลงตารางวิเคราะห์หาความถี่และค่าน้ำหนักของคะแนนโดยกำหนดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ 1 น้อยที่สุด 2 น้อย 3 ปานกลาง 4 มาก 5 มากที่สุด แล้วนำผลรวมของคะแนนทั้งหมดมาค่าเฉลี่ย แล้วแปลผลจากเกณฑ์ที่กำหนด</p>	<p>3.1 ก่อนการทดลองใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ได้ทำการทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการทดสอบก่อนเรียน และวัดเจตคติต่อการนวดแผนไทย</p>	
<p>ขั้นที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ก่อนนำไปทดลองใช้ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ยังไม่สมบูรณ์ให้สมบูรณ์ตามคำชี้แนะของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป ได้แก่ ปรับใบความรู้ ในแผนการ</p>	<p>3.2 ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นตามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย ทั้งเนื้อหาสาระที่เป็นความรู้ด้านทฤษฎี และปฏิบัติ รวมทั้งการเสริมสร้างเจตคติเกี่ยวกับการนวดแผนไทย ให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ใช้เวลาสอน 40 ชั่วโมง ซึ่งผู้วิจัยร่วมกับวิทยากรภายนอก เป็นผู้สอนและดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนที่วางไว้ พร้อมทั้งทดสอบระหว่างเรียนโดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบ แบบฝึกหัดและฝึกปฏิบัติงานนวดแผนไทย เพื่อให้ได้คะแนนในระหว่างสอน</p>	

3.3 หลังทดลองการใช้หลักสูตร ทำการทดสอบโดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดทักษะการวาดแผนไทยของนักเรียน วัดเจตคติต่อการวาดแผนไทย ของผู้เรียนหลังทำการสอน และสอบถามความพึงพอใจ ต่อการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการวาดแผนไทย จากนั้นจึงนำคะแนนมาวิเคราะห์ดังนี้

3.1.1 นำผลการสอบในระหว่างเรียนและคะแนนฝึกทักษะการวาดแผนไทย ในระหว่างเรียนมาเปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน ซึ่งมีคะแนนด้านความรู้และทักษะการวาดแผนไทย เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

3.2.2 นำผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนมาเปรียบเทียบโดยทดสอบด้วยการหาค่าที่ (t-test)

3.3.3 นำผลการประเมินทักษะปฏิบัติมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 70

3.3.4 นำผลการวัดเจตคติต่อการวาดแผนไทย ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตรมาเปรียบเทียบโดยทดสอบด้วยการหาค่าที่ (t-test)

3.3.5 นำผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการวาดแผนไทย มาวิเคราะห์ว่าอยู่ในระดับใด

3.3.6 การปรับปรุงหลักสูตร ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากหลักสูตรมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร เพื่อให้เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ สรุปผลได้ดังนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการวาดแผนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าผาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประกอบด้วย

2 ส่วน คือ ตัวหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการใช้หลักสูตร โดยที่ตัวหลักสูตร มี 16 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) บทนำ 2) วิสัยทัศน์ 3) ภารกิจ 4) หลักการ 5) เป้าหมาย 6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 7) ผังมโนทัศน์ 8) ขอบข่ายสาระ 9) ขอบข่ายสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ 10) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 11) โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 12) คำอธิบายรายวิชา 13) หน่วยการเรียนรู้ 14) แนวการจัดการเรียนรู้ 15) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 16) สื่อ/อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการวาดแผนไทย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีค่าประสิทธิภาพ 84.61/82.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดคือ 80/80

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าผาง ที่ได้เรียนรู้อตามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการวาดแผนไทย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ทักษะการวาดแผนไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าผาง ที่ได้เรียนรู้อตามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการวาดแผนไทย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับร้อยละ 83.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

5. เจตคติต่อการวาดแผนไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าผาง ที่ได้เรียนรู้อตามหลักสูตรสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

6. ความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าผาง ที่ได้เรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าผาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 หลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ 84.61/82.17 เป็นเกณฑ์ประสิทธิภาพที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน สามารถนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกันได้

1.2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอาจยืดหยุ่นเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรม โดยเฉพาะการฝึกปฏิบัติงานที่เน้นให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ โดยมีครูภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยากรเป็นผู้กระตุ้นจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนและปฏิบัติ

1.3 ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียดต่างๆ เรื่องการนวดแผนไทย ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจและทักษะการนวดแผนไทยให้ได้ก่อน รวมทั้งศึกษารายละเอียดต่างๆ ของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้เข้าใจ เพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลประโยชน์ต่อผู้เรียนมากขึ้น

1.4 ครูผู้สอนควรมีความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องการนวดแผนไทย จึงทำให้การถ่ายทอดความรู้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งควรเตรียมสื่อ/แหล่งเรียนรู้ต่างๆ และประสานงานกับวิทยากร ในด้านต่างๆ ให้พร้อมก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารการศึกษา

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและให้การสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาควรให้ความสำคัญ ต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยการสนับสนุนให้สถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และเผยแพร่หลักสูตรสถานศึกษาแก่ครูผู้สอนเพื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาตัวแปรตามด้านต่างๆ เช่น ความรับผิดชอบต่อการทำงานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความตระหนักในวัฒนธรรม เป็นต้น

3.2 ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทยกับกลุ่มตัวอย่าง เช่น ในช่วงชั้นที่ 2 และช่วงชั้นที่ 4 เพื่อเปรียบเทียบเทียบผลการใช้ และเพื่อสร้างพื้นฐานการประกอบอาชีพแก่นักเรียนอีกทั้งเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและความภูมิใจในท้องถิ่นของตน

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545.
- ประยูร บุญใช้. การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2546.
- _____. กระบวนการพัฒนาหลักสูตร : เอกสารประกอบการเรียนการสอน รายวิชาการพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอน. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2548.
- พรทิพย์ จันทน์. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทอดผ้าด้วยเส้นใยฝ้าย ย้อมสีธรรมชาติ ของโรงเรียนบ้านป่าปงแก้ว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมชนโพธิ์ทราย จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2548.
- พิจิตรา ทีสุกะ. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทอดผ้ามัดหมี่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาหนอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2549.
- รุจีรี ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม. การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์, 2545.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. การวัดทางด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2543.
- วิชาการ, กรม. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2544.
- _____. การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- วิชัย วงศ์ใหญ่. การพัฒนาหลักสูตรแบบวงจร. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2535.
- วัฒนา สุวรรณไตรย์. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร : เอกสารประกอบการเรียนการสอนรายวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2546.
- วัฒนาพร ระจับทุกษ์. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2545.
- วันเพ็ญ จันทร์เจริญ. การเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพและเทคโนโลยี. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2546.
- ศุภศิริ โสมาเกต. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียนรู้โดยโครงการงานกับการเรียนรู้ตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.
- สุภารัตน์ ปาละสี. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องผ้าย้อมคราม ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเดื่อศรีโพธิ์ลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2550.
- Tyler, Ralph W. Basic principle of curriculum and Instruction. Chicago : The University of Chicago Press, 1968.